ململانێى، روسيا، ئەمريكا، ئيران و توركيا لە كۆتايى ٢٠١٧ دا! ... ئاشتى ئيبراهيم ئەفەندى

قۆناغى دواى نەمانى هێزى توندڕەوى "داعش" و تەواو بوونى جەنگى "سوريا" و چڕ كردنەوەى هەوڵەكان بۆ گەيشتن بە ڕێككەوتن و دابەش كردنى پشك و سەپاندننى هەيمەنە، گۆڕانكارى هێناوە بەسەر جۆرى زۆرانبازێێ نێوان زلهێزەكانى دنيا و زلهێزەكانى ناوچەى رۆژهەڵاتى ناوەڕاست.

ئەمريكا، روسيا، ئيران، توركيا، سعوديە و قەتەر و ئيسرائيل هێزى سەڕەكيين لە ململانێكان و گرفت و رووداوەكان، هەريەكيان بە گوێرە و قەوارە و ئەندازه□ى هێزى سەربازيى گوتەى هەيە. لە ئەنجامى ئەوەدا بارودۆخەكە ئەوەندە هەستيارە هەڵوێستەكان و ڕێككەوتنەكانيش ناجێگيرن و بە گوێرەى كات و رۆژ گۆڕانكاريان بەسەردا دێت.
روسيا و ئەمريكا، سەڕەراى ئەوەى كە دوو جەمسەرى سارد و گەرمى دژ بە يەكن لەسەر ئاستى جيهان و لەناوچەى رۆژهەڵاتى ناوەڕاستدا بە تايبەتى لە "سوريا" و هەردووكيان خاوەن پلانێكى دارێژرا و ستراتيژێكى تايبەت بە خۆيانن، كە بريتيە لەوەى ببن بە تاكە زلهێز لە ناوچەكە، بۆ سەپاندننى دەسەڵاتيى سياسيى و سەربازيى و دەستكەوتى ئابووريى، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا نايانەوێت ڕاستو□خ□ بكەونە جەنگێكى ڕووبەروو دژ بە يەك و هەلگيرساندننى جەنگى ئەتۆمى. بۆ گەيشتن بە مەبەستەكانيان هەر دوو زلهێزەكە هەوڵى سەربازيى و ديبلوماسييەكانى خۆيان چڕ كردۆتەوە لە ناوچەكەدا و هەوڵدەدەن سوودمەندبن لە بوونى گرفت و ناتەبايى نێوان نەتەوەكان و گروپى چەكدارى فەرميى و نافەرميى، هەروەها پارت و ئەو قەوارە سياسيانەى، كە لە ناوچەكەدا هەن.

موسكۆ، پێى وايە بە كۆكردنەوەى لايەنەكان دەتوانى گەلەكۆمەكێ دژى ئەمريكا بكات و لە ئەنجامدا هێزەكانى لە "سوريا" بكشێنێتەوە كە ئەمەش ئاواتى "توركيا و ئيران"يشە. "پوتين"، لە كۆتايى ئەم ساڵدا، سەردانى چەند وڵاتێكى ناوچەكەى كرد وەكو "ئيران و توركيا" و هەلى رەخساند بۆ مەليكى سعوديە "مەليك سەلمان و ئەردوغان و ئەسەد" بۆ ئەوەى سەردانى روسيا بكەن، هەروها وەزيرى بەرگريى

روسیا "سەرچی شەگیو" سەردانی "سوریا، ئیسرائیل و قەتەر"ی کرد. دواتر "ڕۆحانی و ئەردوغان و پوتین" لە "سوچی" دانیشتن. ئەو هەواڵانەی "پوتین" پەیامەکە بۆ دنیا و "ئەمریکا" ڕادەگەیەنێت، کە ئەو زلهێزێکی سەرکەوتووە لە ناوچەکە و دەتوانێت کاردانەوەی هەبێت لەسەر ڕازی کردنی ئەو وڵاتانە بۆ جۆری ئاراستە کردنی ڕووداوەکان و لە سەر دەستی ئەو هەموو دژەکان ئامادەن لەسەر مێزی گفتوگۆ دابنیشن.لە هەمانکاتدا "روسیا"، هەوڵەکانی بۆ دانیشتن لەگەڵ "ئەمریکا" چڕ کردەوە و لە ئەنجامدا بۆ چارەسەری دۆخی "سوریا" لە بەرواری ١١/١١/٢٠١٧دا نووسراوێکی دووقۆڵییان بڵاو کردەوە و تیایدا ڕێککەوتنی خۆیانیان لە چەند خاڵێک ریزبەند کرد.

پوتین، هەوڵدەدا متمانەی هەموو لایەک ڕابکێشێت و بە گوێرەی دەی هەموو لایەک قسە دەکات وەکو بە "ئەسەد" دەڵێ "من لەگەڵ یەکپارچەیی "سوریا"م و پشتیوانی لە دەسەڵاتی سیاسیی سوریا دەکەم". بە ڕۆحانی دەڵێت" وڵاتەکەی پشتیوانی لە بەرنامەی ئەتۆمی ئیران دەکات و هەردووکیان هاوڕان لە مانەوەی "ئەسەد""، بە ئەمریکا دەڵێت"دژ بە "داعش"ە و دژ بە تیرۆرە دەجنگێت". بە تورکیا دەڵێت" لەگەڵ یەکپارچەی "سوریا"یە و نابێت هیچ هێزێکی چەکداری بیانی و نافەرمی لە نێو "سوریا"دا هەبێت وەک ئاماژەیەک کە دژ بە هێزی چەکداری کوردە".

روسیا، یارییەک دەکات، دیار نییە کە تیایدا چەند سەرکەوتوو دەبێت، بەهۆی ئەوەی بەرژەوەندیی ئەو لایەنانە لە بنەڕەتدا دوور و دژ بە یەکن نمونە "روسیا" لەگەڵ "ئەمریکا ئوردن و ئیسرائیل" لە مانگی ٧/٢٠١٧دا گرێبەستێکی واژۆ کرد کە تیشکی نەخراوەتە سەر، بەڵام هەندێک لایەنی ئەو گرێبەستە لە نووسراوە دووقۆڵییەکەی "ئەمریکا و روسیا"دا تەبینی دەکرێت کە لە بەرواری ١١/١١/٢٠١٧دا بڵاوکرایەوە کە هەندێک لەو خالانەی تیایدا دەبینرێت، کە جەنگە نیگەرانی "ئیران و تورکیا"ن وەکو، بەگوێرەی ئەو ڕێککەوتنە بێت، هەر دوو لا رازی بوون بەوەی هێزی بیانی لە "سوریا" نەمێنێت. کەواتە دەبێت هێزە چەکدارەکانی ئیران و چەکدارە شیعەکانییش بچنە دەرەوە، کە گەرەنتی نییە "ئیران" لەو خاڵەیاندا بە قسەی "پوتین" بکات!

"ڕۆحانی" خاوەن پلانی خۆیەتی و خوێن و قوربانی داوە لە جەنگی "سوریا" بۆ دروست کردنی پردی پەڕینەوە بە "لبنان". هەروها دەرچوونی سوپای "تورکیا" لە سوریا بەهەمان شێوە، لە سەرەتای بڵاوبوونەوەی "نووسراوی روسیی ئەمریکیی" "ئەردوغان" لە

لێدوانێکدا گوتی “ئەوەی پێی وایە گرفتی سوریا بە هێزی چەکداری چارە ناکرێت، با خۆی بچێتە دەرەوە”. ئەگەر گریمان هەر دوو لا لەسەر دەستی “پوتین” بڕیاربدەن هێزەکانیان بکشێنەوە لە “سوریا”، ئەوە بێگومان بێ بەرامبەر نابێت نمونە، تورکیا داوا دەکات دەستی واڵا بێت و بە کەیفی خۆی کورد بکوژێت و هێزە چەکدارەکانی لە نێو بەرێت کە ئەمڕۆ باشترین هاوپەیمان لە سوریا بۆ ئەمریکا “کورد”ە بێگومان “روسیا” ناتوانێت ئەو خوازەی “تورکیا” بهێنێتە دیی ئەگەر “ئەمریکا” رازی نەبێت وە “روسیا” بۆ خاتری تورکیا ڕووبەرووی “ئەمریکا” نابێتەوە. لە لایەکی تر دابینکردنی ئەو پردەی کە “ئیران” گەرەکیەتی دروستی بکات لە “ئیران”ە بۆ “سوریا و لبنان و عیراق” بێ گومان”ئەمریکا” رێگری دەکات و دووبارە “روسیا” ڕووبەرووی ئەمریکا نابێتەوە بۆ سەرخستنی خوازی ئیران.

بڵاوکردنەوەی نوسراوی دووو قۆڵیی “روسیا و ئەمریکا”، لە بەرواری ١١/١١/٢٠١٧دا “ئیران و تورکیا”ی نیگەران کردوووە، لەوەی کە “روسیا” بکەوێتە ژێر فشاری “ئەمریکا و ئیسرائیل”ەوە خۆی بێ دەنگ بکات لەوەی “ئەمریکا” هێزەکانی “ئیران” لە “سوریا و عیراق” دەربکات!
روسیا، دەیەوێت وەک برا گەورەی ئەو وڵا تانە هەڵسوکەوت بکات، نەک لەوەی تەنیا پشتیوانی لە مانەوە و بەرژەوەندییەکانی “ئەسەد” دەکات، هەروەها لە هەوڵی ئەوەدایە کە بە هەموویان بڵێت ئەو بە یەک چاو لە هەموویان دەڕوانێت بۆ ئەو مەبەستە دوای دانیشتنی لەگەڵ “ئەسەد” لە مۆسکۆ، دواتر پوتین بە پەیوەندییەکای تەلەفونی هەموو زانیارییەکانی گەیاند بە سەرۆکی “قەتەر، میسر و ئیسرائیل!

روسیا، دەرک بەوە دەکات کە “ئەمریکا و سعودیە و ئوردن و ئیسرائیل” بۆ پاراستنی بەرژەوەندیی و ئاسایشی نەتەوەییان پێویستیان بەوە هەیە “ئیران” دەسەڵاتەکانی فراوانتر نەبێت و هەوڵبدرێت دەسەڵاتەکانی تەسک بکرێتەوە. لە لایەکی تر “روسیا” دەیهەوێت ‘ئیران” وا حاڵی بکات کە ئەو بەرژەوەندیی “ئیران” رەچاو دەکات، کە ئەمە “روسیا” دەخاتە پێگەیەکی هەستیار و دژوار و سەرلێشێوان کە ناتوانێت ئەو دوو بەرژەوەندییە لەیەک کات□د پارێزگاری لێ بکات و پەیڕەوییان بکات. س□□رای ئەوەش بەهێز بوونی زیاتری “ئیران” لە ناوچەکە لە ئایندەدا مەترسی لە سەر خودی “روسیا” و “تورکیا” دروست دەکات، لە دەرئەنجامدا “ئیران” دەزانێت ئەگەریی ئەوە هەیە کە “روسیا” لە پشتەوە لەگەڵ “ئیسرائیل و ئەمریکا” دژ بەو ڕێکبکەوێت وە لە هەموو ساتێکدا ئەگەری ئەوە هەیە

“ئیران” لە “روسیا” هەڵبگەرێتەوە. “ئەمریکا”ش بەبێ ئاگاداری “روسیا” و “تورکیا” هەنگاوی سەربازیی دژ بە چەکدارانی شیعەی سەر بە “ئیران” ئەنجام بدا!

پوتین، نایەوێت لە ململانێکانە دۆڕاو دەربچێت و دیاری دەستی بە وڵاتەکەی لە کۆتایی ساڵی ٢٠١٧دا سەرکەوتنەتی لە جەنگی “سوریا” و دابین کردنی دەستکەوتی ئابووریی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و خۆ ئامادەکردنی بە هەڵبژاردنەکانی روسیا کە لە بەرواری ٣/٢٠١٨دا بڕیارە ئەنجام بدرێت. بەڵام پێکانی ئەو ئامانجە تەنها لە ژێر دەستی “مۆسکۆ”دا نییە و ئەگەر “روسیا” لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا هەندێک لە سەڕۆکەکانی بۆ لای خۆی ڕاکێشابێت ئەوا بێگومان هەڵوەستی وڵاتانی ئەوروپاش زۆربەیان لەگەڵ “ئەمریکا”ن خاوەن گفت و قسەن لە دیاری کردنی چارەنووسی ناوچەکە و ڕۆڵیان دەبێت لە گێڕینی هاوسەنگی هێز و ئاراستە کردنی ڕووداوەکانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا.

ئەوەی پێویستە بوترێت لە “ئەمریکا” بترازێت لە ناوچەکە کەس ناتوانێت ڕووبەرووی هاوپەیمانییەتیی “ئیران تورکیا و روسیا” بێت و ئەو هاوپیمانییەتە چەندێک لە دژی بەرژەوەندییەکانی “ئەمریکا” بێت ئەوا دوو ئەوەندە مەترسی لەسەر چارەنووسی نەتەوەکانی ژێر دەست هەیە لە ناوچەکە وەک “نەتەوەی کورد”.
چاودێرانی سیاسیی لە سەر ئاستی جیهانی، زۆربەیان پێیان وایە کە “روسیا” لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا لە ڕێگەی پەیوندییەکانی خەریکە دەسەڵاتی سیاسیی و سەربازیی و بەرژەوەندییە ئابوورییەکانی باشتر لە جاران فەراهەم دەکات، کە لە ئەنجامدا لە ئاییندەدا ئەگەر “ئەمریکا” هۆشیار نەبێت ئەوا “روسیا” لە ناوچەکەدا دەبێت بە براوەی یەکەم، گومانیشی تیایدا نییە هەرگیز “ئەمریکا” لەو ململانێیەدا نایەوێت هەیبەت و دەسەڵات و شکۆی نەمێنێت کە لە ئەنجامدا سەرەڕای ڕێککەوتنەکان و دانیشتنەکان وا چاوەڕوان دەکرێت “موفاجەئات” روو بدات و کەس پابەند نەبێت بە قسە و گفت و بەڵێنەکانی کە بە یەکتری دەدەن ، لەکتوپڕێکدا هەڵوەستی سەربازیی و سیاسیی دژ بە یەک بنوێنن و ئاراستەی ڕووداوەکان بە ئاراستەیەک بڕوات کە بە دڵی لایەنەکان نەبێت بە تایبەتی “تاران و ئەنقەرە”.